

AUKŠTAITIJOS SAUGOMŲ TERITORIJŲ DIREKCIJOS 2025 M. DARBUOTOJŲ TOLERANCIJOS KORUPCIJAI NUSTATYMO TYRIMO REZULTATAI

Siekiant nustatyti Aukštaitijos saugomų teritorijų direkcijos (toliau – Direkcija) darbuotojų bendrą požiūrį į korupciją, kiek paplitęs šis reiškinys institucijoje, kokia darbuotojų patirtis ir santykis su galimomis korupcinio pobūdžio apraiškomis 2025 m. buvo atliktas Direkcijos darbuotojų tolerancijos korupcijai nustatymo tyrimas. Šio tyrimo rezultatai padėjo įvertinti darbuotojų elgsenos ir sąmoningumo bei atsparumo korupcijai kaitą lyginant su 2023 - 2024 m. Šio tyrimo rezultatai parodė ar įstaigoje imamas pakankamai prevencinių priemonių kuriant ir įgyvendinant korupcijai atsparią aplinką.

Direkcijos darbuotojų tolerancijos korupcijai nustatymo tyrimas buvo atliktas anoniminės apklausos užpildant ir pateikiant anketą būdu. Anketos klausimai, lyginant su 2023 m. ir 2024 m. anketos klausimais, buvo pakoreguoti siekiant gauti tikslesnę informaciją apie tam tikrų atsakymų priežastis. Anketą sudarė 18 klausimų (2 klausimai susiję su informacija apie apklausoje dalyvavusius darbuotojus; 5 klausimai skirti įvertinti apklausoje dalyvavusių darbuotojų žinias; 4 klausimai susiję su tam tikro atsakymo į klausimą priežastimis; 6 klausimai susiję su apklausoje dalyvavusių darbuotojų požiūriu į korupciją, įstaigoje vykdomas korupcijos prevencijos priemonės; 1 atviras klausimas, skirtas pateikti pasiūlymus ir pastabas dėl antikorpucinės aplinkos kūrimo tobulinimo Direkcijoje). Tyrimą atliko Direkcijos Bendrujų reikalų skyriaus vyr. specialistė Dalė Ramoškienė.

INFORMACIJA APIE APKLAUSOS DALYVIUS IR DALYVAVIMO AKTYVUMĄ

Anoniminės apklausos anketa buvo išsiųsta 68 Direkcijos darbuotojams bendru el. paštu. Anketą buvo galima užpildyti nuo 2025 m. gruodžio 11 d. iki 2025 m. gruodžio 19 d. imtinai. Apklausoje iš 68 darbuotojų dalyvavo 38 asmenys (apie 56 proc.), iš jų 3 darbuotojai, kurių darbo stažas iki 1 m. (4,4 proc.), 17 darbuotojų, kurių darbo stažas nuo 1 m. iki 5 m. (25 proc.), 7 darbuotojai, kurių darbo stažas nuo 5 m. iki 10 m. (10,3 proc.), 11 darbuotojų, kurių darbo stažas daugiau kaip 10 m. (16,2 proc.).

APKLAUSOJE DALYVAVUSIŲ DARBUOTOJŲ ŽINIOS KORUPCIJOS PREVENCIJOS SRITYJE

Iš apklausoje pateiktų atsakymų matyti, jog didžioji dauguma joje dalyvavusių darbuotojų žino kaip elgtis ir kur kreiptis esant korupcijos apraiškoms, kur tokios informacijos (kontaktų) ieškoti, bei kaip elgtis esant viešųjų ir privačių interesų konfliktui, gavus dovanas/neteisėtą atlygį: 32 darbuotojai atsakė, jog jiems yra žinoma ir aiški tvarka nusišalinant nuo tarnybinių pareigų atlikimo esant viešųjų ir privačių interesų konfliktui; 34 darbuotojai atsakė, jog jie žino, kokias dovanas pagal teisės aktus galima priimti atliekant tarnybines pareigas; 36 darbuotojai atsakė, jog jie žino kaip reikėtų elgtis kai duodamas/siūlomas neteisėtas atlygis. Didžioji dalis dalyvavusių apklausoje (33) žino/dalinai žino, kokias korupcijos prevencijos priemonės vykdo Direkcija.

APKLAUSOJE DALYVAVUSIŲ DARBUOTOJŲ POŽIŪRIS Į KORUPCIJĄ

Didesnė dalis dalyvavusių apklausoje darbuotojų, kaip ir ankstesniais metais, mano, jog Direkcijoje galimi korupcijos pasireišimo atvejai viešųjų pirkimų, statybų projektų derinimo, reikšmingumo išvadų rengimo, teritorijų planavimo dokumentų derinimo srityse.

Atsakant į klausimą kokios priežastys gali įtakoti korupcijos pasireišimo tikimybę Direkcijoje, buvo sudaryta galimybė pasirinkti kelis atsakymo variantus arba nurodyti kitas priežastis. Vienas darbuotojas nurodė – kita, nenurodydamas konkrečios priežasties; seni ryšiai, įpročiai, aplinkos spaudimas nurodė - 13 darbuotojų, teisės aktų spragos – 6 darbuotojai, mažas atlyginimas – 18 darbuotojų.

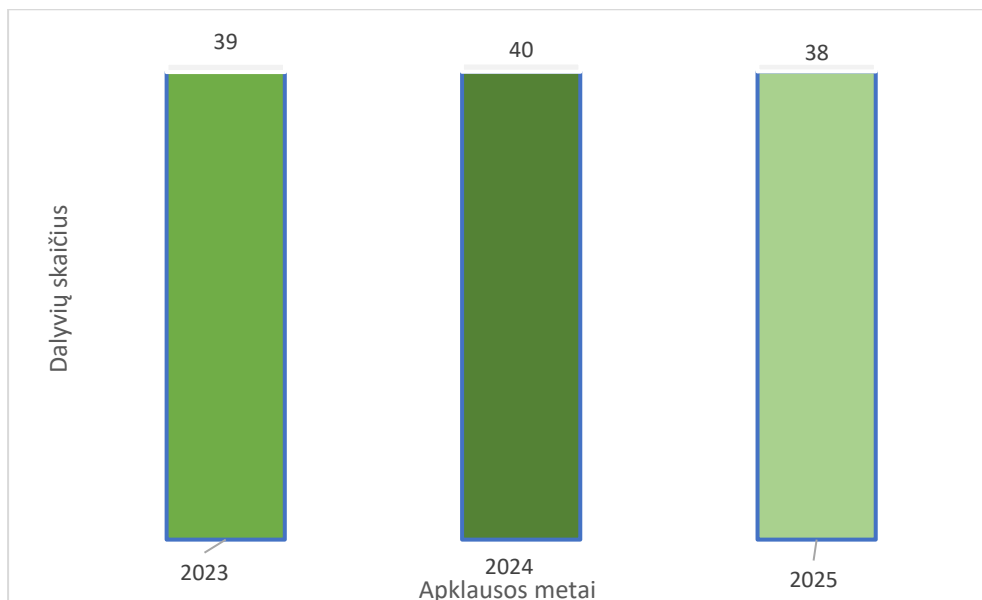
Didžioji dalis dalyvavusių apklausoje darbuotojų – 27 praneštų apie korupcijos atvejį, 9 darbuotojų sprendimas priklausytų nuo aplinkybių, o du darbuotojai nurodė, kad nepraneštų apie jam žinomą korupcijos atvejį, nes mano, kad tokiu atveju galėtų patys nukentėti. Apklausoje dalyvavę net 4 darbuotojai nurodė, jog siekdami išspręsti savo problemas duotų neteisėtą atlygį kitose įstaigose.

PASIŪLYMAI IR PASTABOS DĖL ANTIKORUPCINĖS APLINKOS KŪRIMO TOBULINIMO DIREKCIJOJE

- 5 apklausoje dalyvavę darbuotojai nurodė, kad jų nuomone efektyviausiai prie antikorupcinės aplinkos kūrimo prisidėtų atvejų apie korupciją viešinimas.

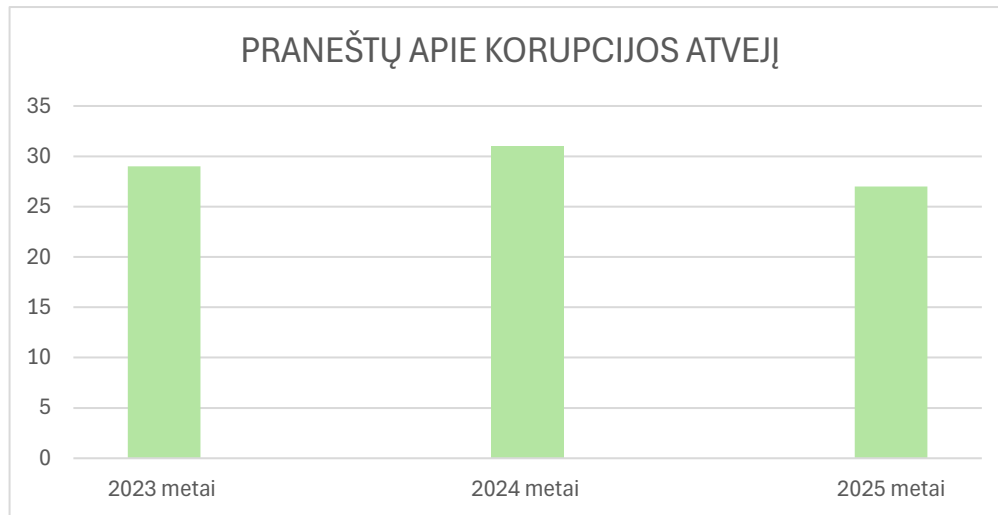
APKLAUSOS REZULTATŲ APIBENDRINIMAS

- Dalyvauti apklausoje Direkcijos darbuotojai buvo kviečiami el. paštu bei personaliai tyrimą atlikusio darbuotojo, kvietimas buvo pakartotas du kartus, tačiau darbuotojų aktyvumas dalyvaujant apklausoje išliko panašus: 2023 m. dalyvavo 39 darbuotojai, 2024 m. dalyvavo 40 darbuotojų, o 2025 m. dalyvavo 38 darbuotojai.

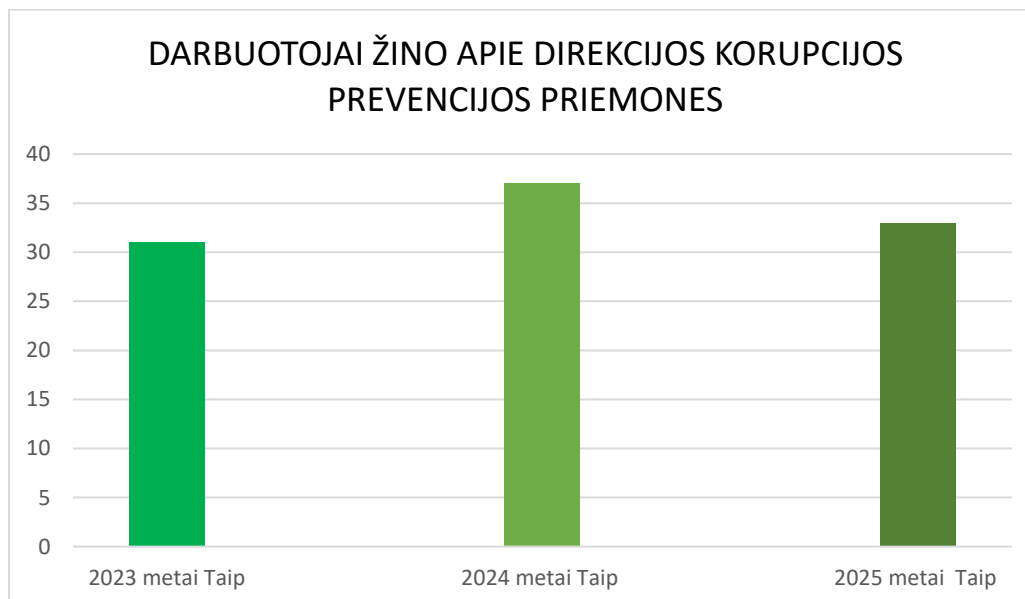


- Apklausoje 2023 m. nedalyvavo - 40 proc., iš visų kvieštų įstaigos darbuotojų, 2024 m. nedalyvavusiųjų darbuotojų - 39 proc. , o 2025 m. nedalyvavo - 44 proc.

- 34 apklausoje dalyvavę darbuotojai žino, kokias dovanas pagal teisės aktus galima priimti atliekant tarnybines pareigas, 2024 m. teigiamai į šį klausimą atsakė 36 darbuotojai. 2023 m. šis klausimas darbuotojams nebuvo pateiktas.
- Apklausoje dalyvavę darbuotojai žino, kaip reikia elgtis kai duodamas/siūlomas neteisėtas atlygis ir praneštų apie korupcijos atvejį. 2023 m. teigiamai atsakiusių buvo 29 darbuotojai, o 2024 m. - 31 darbuotojas, o 2025 m. – 36 darbuotojai nurodė, kad žino kaip turi elgtis kai duodamas ar siūlomas kyšis.



- Darbuotojai, dalyvavę apklausoje, žino apie Direkcijos vykdomas korupcijos prevencijos priemones. Teigiamai į šį klausimą atsakė 2023 m. – 31 darbuotojas, 2024 m. teigiamai į šį klausimą atsakė 37 darbuotojai, o 2025 – 33 darbuotojai.



- 2025 m. kovo 12 d. Direkcijos atstovai dalyvavo susitikime su Aplinkos Ministerijos Korupcijos ir vidaus tyrimų darbuotojais, pasidalino gerąja patirtimi dėl korupcijai atsparios aplinkos kūrimo. Direkcijos darbuotojai mokymų platformoje <https://emokymai.stt.lt/> išklusė mokymus šiomis temomis :

- Aplinkos apsauga
- Viešieji pirkimai

Apibendrinus tyrimo rezultatus, matyti, kad antikorupcinės aplinkos kūrimo srityse apklausos rodikliai, lyginant su ankstesniais metais, išlieka stabiliai panašūs. Direkcijos darbuotojų antikorupcinis sąmoningumas nesumažėjo. Darbuotojų žinios yra pakankamos: žino kur kreiptis susidūrus su korupcijos apraiškomis, kur tokios informacijos ieškoti, bei kaip elgtis esant viešųjų ir privačių interesų konfliktui, gavus dovanas/neteisėtą atlygį. Tačiau pastebima, kad darbuotojai vangiai dalyvauja apklausoje, nors buvo aktyviai skatinami užpildyti anketą, kad įstaiga galėtų objektyviai įsivertinti ar vykdoma korupcijos prevencija yra pakankama.

- Direkcijos darbuotojai išskyrė iš esmės tas pačias veiklos sritis kaip ir 2023 – 2024 m. kuriose, jų manymu, gali egzistuoti korupcijos pasireiškimo tikimybė. Taip pat pažymėtina, kad nė vienas respondentas nenurodė, jog jam būtų žinomos pastarųjų kelių metų Direkcijos konkrečių darbuotojų korupcinės veikos ir net 13 darbuotojų nurodė, kad jų nuomone nėra tikimybės Direkcijoje pasireikšti korupcijai.

- Visa informacija, susijusi su korupcijai atsparios aplinkos kūrimu Direkcijoje, yra nedelsiant el. paštu perduodama visiems darbuotojams. Naujai priimti į darbą darbuotojai informuojami apie žinotinas prievoles korupcijos prevencijos srityje bei kur galėtų rasti/sužinoti informaciją jiems rūpimu klausimu. Taip pat, prieš pateikiant apklausą tyrimui, darbuotojai buvo informuoti, kad visa reikiama informacija yra patalpinta Direkcijos interneto svetainės skiltyje „Korupcijos prevencija“, tačiau apklausoje dalyvavę 6 darbuotojai pažymėjo, jog yra nesusipažinę su šios informacijos turiniu, nenurodydami priežasčių.

PASIŪLYMAI IR SIEKTINOS REIKŠMĖS

Lietuvos Respublikos aplinkos ministras 2022 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. D1-90 patvirtino Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos antikorupcinio elgesio taisykles, <https://astd.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2024/3/pp8rwFo8mHA.pdf>, kurios tiesiogiai taikomos ir Direkcijos darbuotojams.

Taisyklių tikslas – kurti ir užtikrinti atsparią korupcijai darbo aplinką, be kita ko, ir Direkcijoje, padėti formuoti darbuotojų dorovinėms vertybėms, ugdyti darbuotojų antikorupcinį sąmoningumą, korupcijos netoleravimą, atsakingumą ir sąžiningumą, didinti Direkcijos veiklos skaidrumą, viešumą, darbuotojų autoritetą visuomenėje ir pasitikėjimą jais. Direkcijoje siektina, kad visi jos darbuotojai vadovautųsi šiomis taisyklėmis nustatytą antikorupcinio elgesio standartų, kad Direkcijos vykdoma veikla atitiktų veiklos procedūrų skaidrumo ir teisėtumo kriterijus, laikytųsi nepakantumo korupcijai pozicijos, netoleruotų jokios korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos, ir tuo pačiu garantuotų nulinę toleranciją korupcijai.

- Direkcijos vadovybei siūlytina raginti visus darbuotojus dalyvauti korupcijos prevencijos temomis mokymuose, gilintis į teikiamą informaciją bei netoleruoti korupcijos apraiškų.

- Siekiant turėti tiksliausią informaciją (tai įmanoma tik pasiekus 100 proc. Direkcijos darbuotojų dalyvavimo tolerancijos korupcijai nustatymo tyrime) Direkcijos vadovybei siūlytina ir toliau raginti visus darbuotojus dalyvauti tolerancijos korupcijai nustatymo tyrime.

- Pakartotinai visiems Direkcijos darbuotojams priminti, persiunčiant informaciją elektroniniu paštu Privačių interesų deklaravimo ir nusišalinimo pagrindus bei galimybes ir Dovanų politikos aprašą.
- Stiprinant Direkcijos darbuotojų antikorpucinį sąmoningumą rekomenduoti, esant poreikiui, Direkcijos darbuotojams savarankiškai įgyti/ atnaujinti/ patikrinti žinias pagal Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos parengtą mokomąją ir metodinę medžiagą <https://www.stt.lt/korupcijos-prevencija/mokomoji-ir-metodine-medziaga/pasitikrinkite-zinias/7570>.
- Atsižvelgiant į pastarųjų metų apklausų metu Direkcijos darbuotojų įvardintas veiklos sritis (viešieji pirkimai, teritorijų planavimas, projektų derinimas, išvadų dėl poveikio aplinkai ar planų aplinkai vertinimo rengimas, sprendimų dėl (ne)galimos veiklos saugomose teritorijose esančioje privačioje žemėje priėmimas, tikslinga jas būtų laikyti Direkcijos veiklos sričių sąrašu, skirtu sisteminti informaciją apie korupcijos pasireiškimo tikimybės jose nustatymą.